

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„Национални парк ЂЕРДАП“ с.п.
Број 5535
30.12.2022. год.
Доњи Милановац

На основу чланова 19. и 21. Закона о родној равноправности ("Службени гласник РС", бр. 55/2021), члана 2. Правилника о изради и спровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности ("Службени гласник РС", бр. 67/2022) и члана 19. Сатута Јавног предузећа „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац в.д. директора предузећа, доноси следећи:

ПЛАН УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА од повреде принципа родне равноправности

УВОД

План управљања ризицима израђује се на основу претходне извршене процене ризика број: 5535 од 29.12.2022. године.

Проценом ризика идентификовани су извори могућег угрожавања лица у процесу рада који могу да проузрокују повреду принципа родне равноправности и сагледане могуће последице, потребе и могућности за заштиту од повреде принципа родне равноправности.

План управљања ризицима представља гаранцију родне перспективе, уродњавања и уравнотежене заступљености полова у поступањима Јавног предузећа „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац.

Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност свих запослених и радно ангажованих жена и мушкараца, у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, једнаке могућности и права у приступу робама и услугама, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање биолошких, друштвених и културолошких формираних разлика између мушкараца и жене и различитих интереса, потреба и приоритета жене и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и одредбама Устава Републике Србије.

Свако неоправдано разликовање, неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) на отворен или прикривен начин, у односу на лица или групе лица, као и чланове њихових породица или њима близких лица, засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду у: политичкој, образовној, медијској и економској области; области запошљавања, занимања и рада, самозапошљавања, заштите потрошача (робе и услуге); здравственом осигурању и заштити; социјалном осигурању и заштити, у браку и породичним односима; области безбедности; екологији; области културе; спорту и рекреацији; као и у области јавног оглашавања и другим областима друштвеног живота јесте дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода.

Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода може да буде непосредна или посредна.

Непосредна дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода постоји ако се лице или група лица, због њиховог пола, полних карактеристика, односно рода, у истој или сличној

ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, ставља или је стављена у неповољнији положај или би могла да буде стављена у неповољнији положај.

Посредна дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода постоји ако на изглед неутрална одредба, критеријум или пракса лице или групу лица ставља или би могла да стави због њиховог пола, полних карактеристика, односно рода у неповољан положај у поређењу са другим лицима у истој или сличној ситуацији, осим ако је то објективно оправдано законитим циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна. Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода постоји ако се према лицу или групи лица неоправдано поступа неповољније него што се поступа или би се поступало према другима, искључиво или углавном због тога што су тражили, односно намеравају да траже заштиту од дискриминације на основу пола односно рода, или због тога што су понудили или намеравају да понуде доказе о дискриминаторском поступању.

Дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода сматрају се и узнемирање, понижавајуће поступање, претње и условљавање, сексуално узнемирање и сексуално уцењивање, родно заснован говор мржње, насиље засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду или промени пола, насиље према женама, неједнако поступање на основу трудноће, породиљског одсуства, одсуства ради неге детета, одсуства ради посебне неге детета у својству очинства и материнства (родитељства), усвојења, хранитељства или старатељства, затим подстицање на дискриминацију, као и сваки неповољнији третман који лице има због одбијања или трпљења таквог понашања.

Дискриминација лица по основу два или више личних својстава, без обзира на то да ли утицај поједињих личних својстава може да се разграничи (вишеструка дискриминација) или не може да се разграничи (интерсексијска дискриминација) представља тежак облик дискриминације.

Законом о родној равноправности уређују се појам, значење и мере политике остваривања и унапређења родне равноправности, као и врсте планских аката у области родне равноправности, надзор над применом закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређење родне равноправности. Наведеним законом уређују се и обавезе органа јавне власти, послодавца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у области у којој делују.

Чланом 13. Закона о родној равноправности дефинисане су врсте планских аката, међу које спада и План управљања ризицима од повреде принципа равноправности.

Међународни акти и правни оквир Републике Србије на којима се заснива родна равноправност

Међународни акти:

- Повеља Уједињених нација;
- Универзална декларација о људским правима (1948);
- Европска повеља о људским правима (1950);
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966);
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966);
- Конвенција о правима детета (1989) и протоколи уз конвенцију;
- Конвенција о правима особа са инвалидитетом (2006);
- Конвенција о спречавању свих облика дискриминације жена (тзв. CEDAW);
- УН Програм акције у односу на мало оружје и практичне мере за разоружање (ПоА);
- Резолуција СБ УН – жене мир и безбедност 1325(2000), 1820 (2008), 1888 (2009), 1889 (2009), 1906 (2010), 2016 (2013), 2122 (2013);
- Резолуција ГС УН 65/69 – Жене, разоружање, неширење и контрола оружја;
- Пекиншка декларација и Платформа за акцију (1995);
- Пекинг + 15 и Пекинг + 25 – Национални преглед о оствареном напретку у спровођењу Пекиншке декларације и Платформе за акцију;
- Програм Акције Међународне конференције о становништву и развоју (1994);
- Специјална сесија ГСУН: Жене 2000: Родна равноправност, развој и мир за 21. век (2000) – Миленијумска декларација УН A/Res/55/2 (2000);

-
- Директива Савета Европе 78/2000 о дискриминацији;
  - Директива 2006/54/EZ о спровођењу принципа једнаких могућности за мушкарце и жене у погледу запошљавања и занимања;
  - Агенда 2030 – циљеви одрживог развоја A/RES/70/1 (2015);
  - Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и пратећи протоколи;
  - Повеља ЕУ о основним правима 2016/c 202/025;
  - Бечка декларација и програм деловања (1993).

Правни оквир Републике Србије:

- Устав Републике Србије,
- Закон о родној равноправности,
- Закон о забрани дискриминације,
- Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом,
- Закон о спречавању насиља у породици,
- Стратегија за родну равноправност за период од 2021–2030,
- Стратегија превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године.

1. Подаци о привредном субјекту

Предузеће за заштиту и развој Националног парка Ђердап основано је 1989. године („Сл.гласник РС“ број 6/89) са циљем да обавља послове заштите културних добара, природних и других знаменитости на подручју Националног парка „Ђердап“.

Законом о националним парковима („Сл. гласник РС“ број 39/93) Предузеће за заштиту и развој Националног парка „Ђердап“ постаје Јавно предузеће „Национални парк Ђердап“ са седиштем у Доњем Милановцу. У Привредном суду Зајечар, 05.10.1993. под бројем Фи-3398/93 године, регистарски уложак I- 5562, извршена је пререгистрација и упис у судски регистар - Јавно предузеће „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац, а у Регистар привредних субјеката у Агенцији за привредне регистре Предузеће је преведено Решењем број БД 23766/2005 од 20. јуна 2005. године, под матичним бројем 07360231.

Седиште предузећа је у Доњем Милановцу, улица Краља Петра Првог број 14 а.

ПИБ предузећа је 100624453.

Матични број предузећа је 07360231.

Шифра делатности је 9104 – делатност ботаничких и зоолошких вртова и заштита природних вредности

2. Елементи Плана управљања ризицима

План управљања ризицима садржи:

- 1) списак области и радних процеса који су нарочито изложени ризику за повреду принципа родне равноправности, укључујући и резултате процене степена ризика;
- 2) списак превентивних мера којима се спречавају ризици и рокови за њихово предузимање;
- 3) податке о лицима одговорним за спровођење мера из Плана управљања ризицима.

3. Списак области и радних процеса који су нарочито изложени ризику од повреде принципа родне равноправности, укључујући и резултате процене тог ризика

У ЈП „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац не постоји родни јаз ни међу руководиоцима, ни међу запосленима који раде на извршилачким пословима. Овој тврдњи сведочи основно мерило за запослење које се односи на испуњавање потребних услова кроз опште, посебне и функционалне компетенције, а које су предвиђене за конкретно радно место и звање и које се проверавају за сваког кандидата/кандидаткињу појединачно, независно од пола, полних карактеристика, односно рода. Сходно томе не постоји било који облик системске дискриминације по основу пола, полних карактеристика, односно рода. Међутим, постоји утицај других фактора који представљају ризик, а то су: нарочито тешки физички послови, послови на терену, послови који се врше у свим временским условима, а који су најчешће резервисани за особе мушких пола и који произилазе из делатности којом се Предузеће бави.

У ЈП „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац запосленима је загарантована једнака зарада за рад исте или једнаке вредности, без обзира на пол, полне карактеристике, односно род.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места ЈП „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац нису предвиђени послови за које постоји оправдана потреба за прављењем разлике по полу.

У ЈП „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац забрањена је свака врста дискриминације по основу пола, полних карактеристика и рода. Једнака права и могућности нарочито се односе на једнаку доступност послова, укључујући критеријуме и услове селекције за заснивање радног односа, услове рада и сва законска права из радног односа, затим на образовање и стручно усавршавање, напредовање на послу, одморе, боловања и одсуства, безбедност и здравље на раду, зараде, накнаде и друга примања, информисање, престанак радног односа или радног ангажовања, као и на сва друга питања у вези са радом и по основу рада.

На основу наведеног, а у складу са матрицом из члана 3. став 3. Правилника о изради и спровођењу плана управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности, као и након извршене анализе у којој је ризик вреднован као веома висок, процењује се да су ризику од повреде принципа родне равноправности изложене Служба заштите и унапређења лова и риболова, Служба чувара националног парка и Сектор планирања и газдовања шумама у којима је према кадровској евиденцији од 28.12.2022. године запослена само једна жена од укупно 55 запослених.

Неуравнотежена заступљеност полову у поменутим организационим деловима Предузећа последица је послова којима се бави ЈП „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац: газдовање шумама, заштита и унапређење лова и риболова и чување заштићеног подручја. Ово су послови теренског карактера који се обављају у свим временским условима и који су „резервисани“ скоро искључиво за мушкарце – ловочувари, рибочувари, чувари националног парка, шумарски техничари, инжењери шумарства.

Као веома висок вреднован је и ризик, у овом случају код мушкараца, присутан у Служби за економско – финансијске послове и Служби за опште и правне послове у којима према подацима из кадровске евиденције за 28.12.2022. године не ради ни један мушкарца.

Већим радним ангажовањем жена у економско-финансијским, комерцијалним, планским, правним, као и већим ангажовањем жена у заштитарским, туристичким и презентативним активностима покушава се исправити дисбаланс у родној равноправности на нивоу Предузећа.

Уважавајући све претходно наведено, може се закључити да на нивоу Предузећа, на дан 30.12.2022. године, постоји - **умерен ниво** ризика од повреде принципа родне равноправности, а што се мери бројем 2, дакле малом вероватноћом од повреде предметног принципа.

4. Списак превентивних мера којима се спречавају ризици и рокови за њихово предузимање

Поред општих и посебних мера предвиђених у складу са члановима 9, 10 и 11 Закона о родној равноправности предвиђају се још неке од мера и процедура које ће омогућити отклањање или ублажавање родне равноправности запослених у ЈП „Национални парк Ђердап“ тако што ће се у наредном периоду у Служби за економско-финансијске послове, Служби за комерцијалу, план и анализу, Служби заштите, унапређења и одрживог развоја, Служби за правне и опште послове и Служби за информисање, презентацију, туризам и геопарк бити ангажовано више женске радне снаге, чиме ће се покушати да се отклони, предметна неравномерна заступљеност.

У наредном периоду мере које ће се предузимати и начин на који ће се отклањати разлике у неравномерној родној равноправности, без обзира на чињеницу што је у Служби заштите и унапређења лова и риболова, Служби чувара националног парка и Сектору планирања газдовања шумама ангажована скоро искључиво мушки радни снага, су:

а) веће радно ангажовање жена у активностима општих, правних, финансијских, планских, заштитарских, туристичких и презентативних активности предузећа,

б) у складу са, евентуално исказаном потребом за ангажовањем радника: у Служби заштите и унапређења лова и риболова, где је запослено 12 радника искључиво мушкараца, у Сектору планирања газдовања шумама где је запослено 27 мушкараца и у Служби чувара Националног парка где је на радном месту чувара запослено 14 мушкараца и 1 жена, покушаће се исправити дисбаланс у родној равноправности.

5. Подаци о лицима одговорним за спровођење предвиђених мера из Плана управљања ризицима

Одлуком број 2522 од 30.05.2022. године в.д. директора ЈП „Национални парк Ђердап“ именовао је Милана Ђорђевића, дипломираног правника као лице задужено за родну равноправност у ЈП „Национални парк Ђердап“.

Милан Ђорђевић је саветник директора за правне, опште и послове туризма у чијој надлежности су послови који се односе на вођење евиденције у области рада.

6. Завршне одредбе

План управљања ризицима ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Јавног предузећа „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац. По ступању на снагу План управљања ризицима може јавно да се објави и на интернет страници предузећа.

ЈП „Национални парк Ђердап“
в.д. директора

Саша Јаношевић

